Izveštaj

O radu žirija otvorenog, jednostepenog, anonimnog,
studentskog arhitektonsko-urbanističkog konkursa - **Ekoton 26**

RASPISIVAČ / NARUČILAC KONKURSA CRH Adria & Zapadni Balkan https://moravacem.rs/ u saradnji sa sprovodiocem konkursa Udruženje arhitekata Srbije, https://www.u-a-s.rs/ oglasili su dana 1.6.2026. godine konkursnu dokumentaciju za otvoreni, jednostepeni, anonimni, studentski arhitektonsko-urbanistički konkurs Ekoton 26 na internet stranicama: https://ekoton-studentski.konkurs.rs/, www.u-a-s.rs na srpskom jeziku. Takođe je informacija o konkursu EKOTON 26 prosleđena svim ostalim udruženjima u okruženju, kako bi obavestili svoje studente iz Srbije i regiona da preispitaju i redefinišu građeno i prirodno okruženje kroz regenerativno razmišljanje o prostoru i pejzažu u eri klimatske i energetske nestabilnosti, ekološke i društvene krize.

Povod i cilj raspisanog konkursa je bio da se raspiše regionalni studentski konkurs „Ekoton 26: Novi prostori suživota", kao potreba za pronalaženjem inovativnih i održivih rešenja koja odgovaraju na ekološke, društvene i prostorne izazove današnjice. Cilj konkursa je bio uspostavljanje regionalne mreže mladih inovatora, kao i formiranje riznice vizionarskih prostornih modela za zdraviju i humaniju budućnost svih nas. Zajednička misija jeste građenje budućnosti u kojoj se ideje ne crtaju samo na papiru, već hrabro menjaju i leče stvarnost oko nas. Polazeći od činjenice da urbanim sredinama treba više zelenila, seoskim više inovacija, a zajednicama više lepote i sigurnosti, ovaj konkurs spaja sve te svetove u jedan: prostor u kome ideje dobijaju šansu da postanu vizije, a vizije da postanu rešenja.

Žiri i izvestioci su radili u sastavu:
Članovi žirija:
- prof. emer. Branislav Mitrović, arhitekta, predsednik žirija
- Zorica Savičić, arhitekta
- red. prof. Dejan Miljković, arhitekta
- Siniša Mauhar, generalni direktor Moravacem i CRH Adria & Zapadni Balkan
- Brian Finn, licencirani građevinski inženjer iz SAD

Zamenik člana žirija:
- Anđela Karabašević Sudžum, arhitekta

Izvestioci:
- Mrđan Keković, arhitekta
- Jelena Šćekić, arhitekta

Sekretarijat konkursa: Udruženje arhitekata Srbije

Konkursna dokumentacija preuzimana je besplatno sa internet stranice sprovodioca konkursa: https://ekoton-studentski.konkurs.rs/. O stručnim i tehničkim aspektima raspisanog konkursa stigla su ukupno 26 pitanja učesnika, na koje je žiri konkursa odgovorio u datim rokovima. Pitanja i odgovori su objavljeni na web portalu konkursa u predviđenom roku.

Učesnici na konkursu su predavali/otpremali svoj konkursni rad u elektronskom obliku na sledećem linku: https://ekoton-studentski.konkurs.rs/. Krajnji rok za podnošenje konkursnih radova je bio 28. 9. 2026. godine do 23:59 časova (GMT +1).

Autorske koverte i podaci za kontakt su se slale na adresu: Udruženje arhitekata Srbije, Kneza Miloša 7a, 11000 Beograd, Republika Srbija, poštom ili ličnom predajom u prostorijama sprovodioca konkursa, koji im je tom prilikom izdavao potvrde o predatim kovertama u predviđenom roku.

Primljeno je ukupno 38 konkursnih radova preko internet portala.

Dana 29.9.2026. godine na web portalu konkursa je takođe postavljen i spisak sa autorskim šiframa kako bi učesnici na konkursu bili sigurni da im je rad prihvaćen.

Sprovodilac konkursa je dodelio autorskim šiframa i radne šifre kako bi se brže i lakše razgovaralo o radovima - kako sledi u nastavku:

RŠ 01(NA77777); **RŠ 02**(TT14150); **RŠ 03**(BG11000); **RŠ 04**(MI11000); **RŠ 05**(MP19910); **RŠ 06**(EK07011); **RŠ 07**(SP00003); **RŠ 08**(TM22222); **RŠ 09**(EM45641); **RŠ 10**(NL13125); **RŠ 11**(20TK234); **RŠ 12**(MB20222); **RŠ 13**(ZL24096); **RŠ 14**(DM26113); **RŠ 15**(AG02011); **RŠ 16**(TP08082); **RŠ 17**(NT75301); **RŠ 18**(HC07102**);** **RŠ 19**(CJ15237); **RŠ 20**(FG23689); **RŠ 21**(US28083); **RŠ 22**(MS11019); **RŠ 23**(AJ11675); **RŠ 24**(SB31415); **RŠ 25**(N10051S); **RŠ 26**(EK48217); **RŠ 27**(JN23004); **RŠ 28**(DS12131); **RŠ 29**(BT12003); **RŠ 30**(MR27071); **RŠ 31**(BN03027); **RŠ 32**(TK29157); **RŠ 33**(AE59068); **RŠ 34**(NC00001); **RŠ 35**(ST33333); **RŠ 36**(EI17226); **RŠ 37**(KT12237) i **RŠ 38**(JJ02104).

Dana 29.9.2026. članovima žirija i izvestiocima su elektronskim putem poslati svi radovi kako bi ih detaljno razmatrali. U međuvremenu su izvestioci započeli pregled svih konkursnih radova RŠ 01 – 38. Ovaj način rada i uvida omogućio je svim članovima žirija da pre plenarnih sednica mogu samostalno da analiziraju i procenjuju sve radove i pripreme svoja mišljenja o njima.

Izvestioci su do 6.10.2026. godine sačinili izveštaj za svaki rad, koji sadrži tabelarni prikaz sa sledećim informacijama: radna šifra, autorska šifra, naziv rada, izabrana lokacija rada, formalna kontrola predaje, predaja sveske, naziv rada sa opisom i obrazloženjem rešenja, grafički prilozi, plakati, materijal za elektronsku izložbu, video (opciono), kao i ostale napomene i kratkim opisom svakog rada, koji sadrži detaljan pregled o ispunjenosti programskih zahteva konkursa svakog konkursnog rešenja. Izveštaj izvestilaca je poslat svim članovima žirija. Takođe su izvestioci konstatovali da svi radovi nisu podjednako iskazali nivo usklađenosti sa konkursnim programom, niti su na jednak način odgovorili na zadate programske, funkcionalne, ekološke i ambijentalne kriterijume, što se odrazilo na kvalitet predloženih rešenja, kao i na način na koji su radovi pregledani i upoređivani međusobno, kroz analizu ispunjenosti pojedinačnih programskih parametara.

Prvi zajednički sastanak žirija i izvestioca održan je 14.10.2026. u 14:00 časova, u Udruženju arhitekata Beograda. Na sastanku sprovodilac konkursa je obavestio da su sve autorske koverte stigle poštom ili ličnom predajom osim za **RŠ 09** (EM45641).
Konstatovano je da će se razmatrati svi radovi sa radnim šiframa od 01 do 38.

Članovi žirija su na prvom sastanku razmenili međusobno prve komentare i zapažanja. Dogovoreno je da se žirira po zadatim kriterijuma koji su utvrđeni u Raspisu i Programu konkursa a koji će se razvijati i utvrđivati tokom daljih pregleda radova.
Takođe je zaključeno da svaki rad koji je preliminarno isključen može se uvek vratiti na ponovno razmatranje, većinom glasova članova žirija.

Kriterijumi za ocenu radova
Pored poštovanja konkursnog zadatka, te usklađenosti konkursnog rešenja sa datim preporukama, žiri će vrednovati konkursne radove na osnovu sledećih kriterijuma:

1. Izbor lokacije, relevantnost odabranog problema
2. Jasan prostorno-programski koncept kao odgovor na specifičan kontekst
3. Inovativnost rešenja, hrabrost u konceptualizaciji
4. Ekološka i društvena odgovornost rešenja
5. Tehnološka potkrepljenost i razvijenost koncepta
6. Uverljivost argumentacije – jasnoća saopštavanja kroz grafičke priloge

Na ovom sastanku izvestioci su prezentovali svaki rad sa detaljnim obrazloženjima i opažanjima u njihovim pregledima.

Zatim su se članovi žirija i izvestioci dogovorili o dinamici i načinu rada na ocenjivanju radova, o termin planu rada i tehničkim pitanjima.

Drugi sastanak žirija i izvestioca se održao 16.10.2026. u 13,30 časova.
Članovi žirija su na drugom sastanku nastavili sa detaljnim pregledom i analizom konkursnih radova.

Nakon detaljnog pregleda konkursnih radova i diskusije, došlo se do preliminarnog odabira radova za prvi krug razmatranja, s tim što je zaključeno da svaki rad koji je preliminarno isključen može uvek biti vraćen na ponovno razmatranje. Konkursni radovi, koji su preliminarno isključeni iz daljeg razmatranja – prva eliminacija na drugom sastanku žirija su bili sa radnim šiframa:
RŠ 02, RŠ 06, RŠ 09, RŠ 11, RŠ 13, RŠ 14, RŠ 15, RŠ 16, RŠ 18, RŠ 20, RŠ 22, RŠ 24, RŠ 25, RŠ 26, RŠ 29, RŠ 30, RŠ 32, RŠ 34 i RŠ 35.

U drugi krug su prošli radovi sa sledećim radnim šiframa:
RŠ 01, RŠ 03, RŠ 04, RŠ 05, RŠ 07, RŠ 08, RŠ 10, RŠ 12, RŠ 17, RŠ 19, RŠ 21, RŠ 23, RŠ 27, RŠ 28, RŠ 31, RŠ 33, RŠ 36, RŠ 37 i RŠ 38.

U drugom krugu su eliminisani radovi sa sledećim radnim šiframa:
RŠ 04, RŠ 17, RŠ 19, RŠ 33 i RŠ 36.

U treći krug su prošli radovi sa sledećim radnim šiframa:
RŠ 01, RŠ 03, RŠ 05, RŠ 07, RŠ 08, RŠ 10, RŠ 12, RŠ 21, RŠ 23, RŠ 27, RŠ 28, RŠ 31, RŠ 37, RŠ 38.

Treći sastanak žirija je utvrđen i potvrđen za utorak 20.10.2026.godine u 09,30 časova. Na sastanku je takođe jednoglasno dogovoreno da se pored nagrada koje žiri treba da potvrdi se uvedu i pohvale za konkursne radove koji su pokazali određeni kvalitet i ideje.

Po zaključku sa drugog sastanka, kada se jednoglasno došlo do preliminarnog odabira radova za sledeći krug razmatranja za najuži izbor članovi žirija su nastavili diskusiju i ponovnim obrazlaganjem i argumentovanjem proizašla je sledeća preliminarna eliminacija.

U četvrtom krugu su eliminisani radovi sa sledećim radnim šiframa:
RŠ 01, RŠ 08, RŠ 23 i RŠ 38.

U četvrti krug su prošli radovi sa sledećim radnim šiframa:
RŠ 03, RŠ 05, RŠ 07, RŠ 10, RŠ 12, RŠ 21, RŠ 27, RŠ 28, RŠ 31 i RŠ 37.

Ovi plasirani radovi su ostali za dalje razmatranje i Odluke za četvrti sastanak žirija 27.10.2026. godine, s tim što je ponovo zaključeno da se svaki rad koji je preliminarno isključen može uvek vratiti na ponovno razmatranje.

Četvrti sastanak žirija i izvestilaca, je održan 27.10.2026. godine u 09.30 časova.

Nakon ponovnog pregleda i analize svih radova koji su ostali za nagrade i pohvale, jednoglasno je odlučeno da se:

- Prva nagrada dodeli radu sa radnom šifrom 07;
- Druga nagrada dodeli radu sa radnom šifrom 10;
- Dve Treća nagrade dodele radovima sa radnim šiframa: 27 i 28;
- Da se dodele pohvale radovima sa radnim šiframa: 03, 05, 12, 21, 31 i 37.

Ujedno, žiri se jednoglasno saglasio da se neto nagradni fond u ukupnom iznosu od 30.000,00 € dodeli prema sledećoj raspodeli, a shodno tački 4.8. Vrsta i visina nagrada - iz Raspisa konkursa (Žiri će raspodelu nagrada izvršiti sa mogućnošću i drugačije raspodele nagrada u okviru predviđenog nagradnog fonda):

- Prva nagrada u iznosu od neto 15.000,00 €
- Druga nagrada u iznosu od neto 10.000,00 €
- Dve treće nagrade u iznosima od po neto 2.500,00 €

Nagrade će se isključivo isplaćivati u dinarskoj protivvrednosti na dan isplate po srednjem kursu NBS za učesnike iz Srbije.

Nakon toga se pristupilo otvaranju autorskih koverti radi identifikacije autora za nagrade i pohvala.

Prva nagrada u iznosu od neto 15.000,00 € dodeljena je radu sa:
Autorskom šifrom **SP00003** - radnom šifrom **07**
Autori: Lazar Vasić, Anamarija Živković, Isidora Đorđević, Mina Hajder i Petar Olujić
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Druga nagrada u iznosu od neto10.000,00 € dodeljena je radu sa:
Autorskom šifrom **NL13125** - radnom šifrom **10**
Autori: Matija Ivković, Jovana Ilić, Natalija Jovanović i Konstantin Milosavljević
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Dve jednakovredne umanjene Treće nagrade u iznosima od po neto 2.500,00 € dodeljene su radovima sa:

Autorskom šifrom **JN23004** – radnom šifrom **27**
Autori: Jovana Poleksić i Nina Ćupić
Arhitektonski fakultet Univerziteta Crne Gore

Autorskom šifrom **DS12131** – radnom šifrom **28**
Autor- Slobodan Šiljak
Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka

Šest POHVALA žirija dodeljene su radovima sa:

Autorskom šifrom **BG11000** – radnom šifrom **03**
Autori: Natalija Stevanović, Boško Zdravković, Ahmed Kamberović, Milica Marković i Petar Karanović
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Autorskom šifrom **MP19910** – radnom šifrom **05**
Autori: Mateja Sandić, Pavle Ljubić i Mateja Olujić
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Autorskom šifrom **MB20222** – radnom šifrom **12**
Autori: Iva Jankov, Katarina Banjanin i Nevena Županec
Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka

Autorskom šifrom **US28083** – radnom šifrom **21**
Autor- Una Simić
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Autorskom šifrom **BN03027** – radnom šifrom **31**
Autori: Neda Sretenović, Nikola Basurović i Nikola Simić
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet

Autorskom šifrom **KT12237** – radnom šifrom **37**
Autori: Marija Korica, Dušanka Baralić, Martina Lukić i Arsenije Ilić
Mentor- dr Pavle Stamenović, Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet
Dogovoreno je da se sačini Saopštenje o rezultatima dana 29.10.2026. godine, a da će nagrađeni i nenagrađeni radovi, u elektronskom formatu biti postavljeni na internet portalu konkursa https://ekoton-studentski.konkurs.rs/ .

ZAKLJUČAK ŽIRIJA

Tema ovogodišnjeg Ekotona uspešno je podstakla studente na kritičko preispitivanje osetljivih zona našeg okruženja, otvarajući neophodni dijalog o novim prostornim tipologijama. Konkurs smatramo izuzetno uspešnim, ne samo zbog velikog broja pristiglih predloga, već i zbog njihove visoke konceptualne zrelosti, doslednosti u razradi i eksperimenata u vizuelizaciji novih prostornih modela. Radovi su pokazali da generacija koja dolazi ne posmatra arhitekturu izolovanu od ekoloških tokova, već je razume kao aktivan, promenljiv element šireg ekosistema. Posebnu vrednost konkursa predstavlja raznovrstan i društveno svestan izbor lokacija. Studenti su uočili značajne prostorne neusaglašenosti, ekološke probleme i anomalije savremenih gradova, ali i prepoznali ranjiva, ugrožena prirodna područja u regionu kojima je potrebna hitna prostorna, socijalna i ekološka rehabilitacija. Uvidom u celokupan fond predatih radova, žiri je prepoznao nekoliko različitih tipoloških grupa i specifičnih istraživačkih pristupa:

- Napušteni industrijski prostori u gradu ili na njegovoj periferiji: Radovi koji tretiraju zapuštene fabričke i privredne komplekse koji decenijama stoje zaboravljeni i izopšteni iz gradskog života. Studenti su ove lokacije prepoznali kao dragocene prostorne rezerve unutrašnjeg razvoja gradova, predlažući njihovu transformaciju u fleksibilne hibridne sisteme koji spajaju kulturu, ekološku proizvodnju i javne sadržaje.

- Gradnja u osetljivim prirodnim okruženjima: Projekti koji se bave interpolacijom arhitekture u predele visokih, netaknutih prirodnih vrednosti, gde se teži apsolutnom nenarušavanju zatečenog pejzaža. Ovi radovi pokazuju izuzetan senzibilitet prema pejzažu, gde se kroz lagane, izdignute i tačkaste intervencije teži apsolutnom poštovanju i očuvanju zatečene geomorfologije i autohtone flore i faune.

- Simbioza flore, faune i napuštene arhitekture: Izuzetno poetski i ekološki napredni pristupi koji ističu i čuvaju prirodne procese u kojima su biljni i životinjski svet već spontano osvojili i naselili napuštene graditeljske strukture (tzv. "treća priroda"). Umesto agresivnog čišćenja lokacije, ovi projekti integrišu zatečenu divlju vegetaciju kao primarni arhitektonski materijal i prostorni kvalitet.

- Sanacija negativnih uticaja ljudskog delovanja: Rešenja usmerena na lečenje ekoloških i prostornih posledica rudarskih, eksploatacionih i nepovoljnih ekonomskih aktivnosti. Studenti su kroz projekte ponudili inovativne biološke procese, poput fitoremedijacije i formiranja veštačkih močvara, transformišući devastirane predele u bezbedne, regenerativne i privlačne javne oaze.

- Reaktivacija i humanizacija gradske infrastrukture: Radovi koji su prepoznali neiskorišćene, otuđene ili prekinute segmente saobraćajnih koridora, mostova, petlji i rečnih kanala. Pretvaranjem ovih sivih barijera u porozne, zelene, linearne parkove i pešačke koridore, uspešno su ponuđena rešenja za ponovno spajanje prekinutih ekoloških i društvenih niti u gradu.

- Očuvanje graditeljskog nasleđa i istorijskih koncepata: Projekti koji nude odbranu istorijskog identiteta, kolektivnog sećanja i tradicionalnih prostornih modela nasuprot agresivne, stihijske i komercijalne urbanizacije.

Detaljne i studiozne analize prepoznatog problema – neiskorišćenog ekološkog, ekonomskog i društvenog potencijala izabranih lokacija kao ekotona koji odražavaju situacije spoja grada i grada, grada i priode i/ili prirode i prirode, pratile su podjednako detaljna istraživanja na polju izbora materijala za građenje, sa fokusom na nisko-ugljenične, reciklirane i biorazgradive materijale. Grafička prezentacija radova je na visokom nivou, dok su neke od radova pratili i različiti nivoi primene alata veštačke inteligencije (AI) sa različitim doprinosom krajnjem kvalitetu prikaza, što jasno ukazuje na to da je veštačka inteligencija u ovoj fazi razvoja i dalje samo pomoćno sredstvo – alatka koja u manjoj ili većoj meri može pomoći, ali ne može zameniti jasnu autorsku ideju, suštinsko razumevanje konteksta i promišljen prostorni koncept.
Najveća, dugoročna vrednost ovog konkursa leži u činjenici da većina predatih radova poseduje izuzetan potencijal za dalji razvojni i istraživački put, potpuno nezavisno od okvira samog takmičenja. Ponuđena rešenja mogu poslužiti kao jasan putokaz, stručni apel i inspiracija lokalnim zajednicama, opštinama i donosiocima odluka, ukazujući im na skrivene resurse zaboravljenih lokacija ili neophodnost urgentnog pokretanja prostornih sanacija. Studenti su, kroz priložene konkursne radove, uspešno pokazali projektantsku zrelost i sposobnost da prepoznaju postojeće probleme i nedostajuće sadržaje u prostoru. Time su istakli ne samo važnost arhitekte kao medijatora u oblikovanju prostornih kvaliteta i društvenih obrazaca, već i potrebu da arhitekta jasno razume i koristi prirodne procese u svom radu. Uspešnim okupljanjem i povezivanjem studenata sa više regionalnih univerziteta, Ekoton 26 je u potpunosti ispunio svoju misiju stvaranja mreže mladih inovatora i platforme za razmenu ideja.

OBRAZLOŽENJA O NAGRADAMA

PRVA NAGRADA - RŠ 07 (SP00003)

Prvonagrađeno konkursno rešenje usmereno je na probleme erozije tla i nekontrolisane gradnje, kao primarnih faktora koji utiču na postepeno nestajanje karakteristika Ade Bojane kao prostora prepoznatljivih prirodnih vrednosti Crne Gore. Kao odgovor na uočene probleme, autorski tim svojom arhitektonsko-urbanističkom intervencijom formira uslove za razvoj regenerativnog sistema kojim se ukazuje na mogućnost suživota čoveka, arhitekture i prirode, s jedne strane, ali i na načine na koje je moguće da se priroda upotrebi kao alat za sopstveno izlečenje, s druge. Identifikovana opasnost od kontinuiranog nestajanja tla kao posledice vodenih struja rešava se, upravo, upotrebom prirodnih procesa sedimentacije, koji postaju osnov za budući razvoj Ade Bojane. Biorock strukture se integrišu u cilju formiranja veštačkih grebena kojima se usporavaju udari talasa, ali i koji, vremenom, taloženjem sedimenata, postaju nova prirodna staništa za podvodni svet. Sa izraženim osećajem za prirodne vrednosti postojećeg ambijenta, autorski tim je umetnutom arhitekturom, koju dominantno čine lagane strukture od drveta i platna, uveo mrežu pešačkih staza iznad tla i vode, koja omogućava neposredan kontakt između čoveka i prirode, bez narušavanja iste. Pored regeneracije prirode koja postaje dostupnija, konkursno rešenje predlaže raznovrstan arhitektonski program koji podrazumeva i formiranje marine, zone za kajt, ribolov (uz prezentaciju čitavog procesa prerade ribe), privremeno stanovanje (turističke smeštajne kapacitete), čime se direktno osvrće na postojeće probleme u načinu korišćenja prostora Ade Bojane, ali i njene rekreativne i turističke potencijale.

Kroz prepoznavanje Ade Bojane kao značajnog ekotona i svoj pristup projektovanju koji je integrisao prirodne procese, inovativne tehnologije i savremeni arhitektonski jezik, autorski tim je svoje konkursno rešenje uspešno povezao sa principima utkanim u raspis Konkursa, koji se odnose na pospešivanje metaboličke vitalnosti, inkluzivnog zajedništva i socijalne kohezije.

DRUGA NAGRADA - RŠ 10 (NL13125)

Drugonagrađeno konkursno rešenje usmereno je na problem sanacije i regeneracije kontaminiranog tla i vode Starog borskog jalovišta, kao posledica nekadašnjeg načina njegovog korišćenja za potrebe odlaganja flotacijske jalovine Rudarsko-topioničarskog basena Bor. Autorski tim je prepoznao prirodni proces fitoremedijacije kao alat za postizanje cilja – transformaciju prostora Starog borskog jalovišta u prirodnu oazu koja će pružiti novi kvalitet boravka u prirodi za stanovnike industrijskog grada Bora. Svojom arhitektonsko-urbanističkom intervenicijom, autorski tim predlaže uvođenje veštačkih močvara za prečišćavanje vode i vegetacionih pojaseva za obnovu ekosistema kojima se postepeno vraćaju nekadašnje, ali i grade nove vrednosti pejzaža koji se transformiše iz industrijskog u prirodni. Poseban kvalitet konkursnog rešenja, pored sanacije prirode, ogleda se u njenom povezivanju sa čovekom, što se ostvaruje kroz uvođenje sistema pešačkih staza i paviljonskih struktura unutar prirodnog okruženja, koje poprimaju funkcije iz domena rekreacije i edukacije, kao i namenu osmatračnica kao tačaka direktnog povezivanja čoveka i prirode.

Identifikacija Starog borskog jalovišta kao odgovarajućeg ekotona, uz izražen osećaj za reagovanje arhitekturom u prostoru koji je kontaminiran, ali sa izraženim prirodnim vrednostima, pokazatelji su da je autorski tim u svoje konkursno rešenje uspešno uključio principe urbane regeneracije, metaboličke vitalnosti i inkluzivnog zajedništva, promovisane raspisom Konkursa.

TREĆA NAGRADA - RŠ 27 (JN23004)

Trećenagrađeno konkursno rešenje koristi arhitekturu kao sredstvo za oživljavanje specifičnih aspekata nekadašnjeg društvenog života glavnog grada Crne Gore – Podgorice i odnosa njegovih stanovnika sa prirodom. Autorski tim je prepoznao kanjon reke Morače kao specifičnost Podgorice i njen, donekle, zaboravljeni resurs. Tretirajući kanjon kao svojevrsni limes, ali i zonu kontakta između grada i prirode koja ima izražen rekreativni i društveni potencijal, autorski tim kroz minimalne arhitektonske intervencije uspešno podseća na nekadašnji način upotrebe prostora kao izletišta, ali mu istovremeno pruža uslove za ponovni aktivni život. Nove intervencije su minimalne i reverzibilne, uklopljene u postojeći pejzaž škrapa i pećina koje su predstavljale nekadašnja mesta susreta i socijalizacije u prirodi, te bega od gradske letnje vreve.

Uvode se pristupne staze, zone za okupljanje i sezonske sadržaje kojima se oživljava mogućnost boravka u kanjonu, pored reke. Poseban kvalitet konkursnog rešenja čini iskazana svesnost autora o važnosti upotrebe prirodnih procesa u regeneraciji prostora zahvaćenih požarima kao posledicama klimatskih promena. U svojoj arhitektonsko-urbanističkoj intervenciji, predlažu upotrebu micelijumskih blokova u gradnji koja, u zavisnosti od potreba, podrazumeva standardne cigle, izolacione panele ili zakrivljene strukture za oblaganje unutrašnjosti škrapa i pećina. Imperativ osetljivog delovanja u prostoru sa prirodnim vrednostima kanjona reke Morače ogleda se i u efemernosti novouvedenih prostornih struktura, uključujući i modularnu prefabrikovanu sanitarnu jedinicu projektovanu za privremenu upotrebu tokom turističke sezone. Jedini

permanentni element u prostoru jeste pristupno stepenište koje se gradi od ekološkog CREDO betona, u skladu sa principima održivog projektovanja.
Prepoznavanjem kanjona reke Morače kao odgovarajućeg ekotona, opsežnom analizom lokacije – njenih problema i potencijala, te projektantskim odgovorom koji je suptilan, ali u mnogome unapređuje kvalitet prostora, autorski tim je uspešno integrisao principe urbane regeneracije i socijalne kohezije promovisane raspisom Konkursa, time vraćajući kanjon reke Morače ljudima.

TREĆA NAGRADA - RŠ 28 (DS12131)
Trećenagrađeno konkursno rešenje usmereno je na ponovno uspostavljanje odnosa između kanala Dunav-Tisa-Dunav i urbanog tkiva Novog Sada i polazi od prepoznavanja kanala, kao nekadašnje gradske granice, koja se širenjem grada transformisala u infrastrukturnu osu između različitih stambenih, industrijskih i prirodnih celina. Autor postojeće vrednosti prostora kao što su hidrotehničke i industrijske strukture, stanovanje, prirodne elemente i zatečene načine korišćenja ne tretira kao ostatke prethodnog razvoja, već kao aktivne resurse i polazište za formiranje nove urbane logike. Arhitektonsko-urbanističkom intervencijom uvodi se sistem brzih veza, sporih promenada i zona zadržavanja, čijim se preplitanjem kanal od linearne infrastrukture postepeno transformiše u kontinuirani javni prostor različitih intenziteta i načina korišćenja. Poseban kvalitet konkursnog rešenja ogleda se u formiranju dvanaest kontaktnih tačaka, koje odgovaraju na različite odnose dve obale i kroz njih povezuju svakodnevno kretanje, rekreaciju, industriju, hidrotehničku infrastrukturu i prirodne procese. Predloženi sistemi prečišćavanja industrijske vode kroz vegetaciju i biološke procese, korišćenja otpadne toplote kao lokalnog energetskog resursa, formiranja kišnih bašta i poroznih obala, kao i uvođenja modularnih pontona i promenljivih javnih programa, ukazuju na mogućnost da infrastrukturni i industrijski sistemi postanu aktivni činioci regeneracije prostora. Dodatnu vrednost rešenja predstavlja razumevanje grada kao otvorenog i prilagodljivog sistema, u kome se intenziteti korišćenja i programi menjaju kroz dnevne, sezonske i dugoročne cikluse, ostavljajući prostor i za buduće potrebe koje nije moguće unapred predvideti.
Prepoznavanjem kanala Dunav-Tisa-Dunav kao prostora povezivanja, razmene i transformacije, autor je svoje konkursno rešenje uspešno povezao sa principima urbane regeneracije, metaboličke vitalnosti i hibridnih sinergija, promovisanim raspisom Konkursa.

U Beogradu, 29.10.2026.

Žiri u sastavu:

prof. emer. Branislav Mitrović, arhitekta, predsednik žirija, s.r.
Zorica Savičić, arhitekta, s.r.
red. prof. Dejan Miljković, arhitekta, s.r.
Siniša Mauhar, generalni direktor Moravacem i CRH Adria & Zapadni Balkan, s.r.
Brian Finn, licencirani građevinski inženjer iz SAD, s.r.

Zamenik člana žirija:
Anđela Karabašević Sudžum, arhitekta, s.r.